

se ve da, vedno kaže pravi čas, ali naše ure, ki enakomerno grejo, narejajo razloček.

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko lepoznanstvo.

Iz zbirke za naše rojake vojake.

3.

Priséga.

Pa naj le reče kar če kdo,
Pritrdil vendar vsaki bo,
Da vsi smo hrabrega srcá,
Kar nas je s Kranjskega domá.

Nobeden nas ne straši se,
Ko nas iméti cesar če;
Za-nj vedno smo pripravljeni,
Življenje dati ino kri.

Cesarja dal nam Bog je sam,
Da modro gospodári nam;
In ker je cesar zgolj dobróst,
Ga ljubít' naša je dolžnóst.

Mi vsi ga ljubimo zvestó.
Zató prisézamo takó:
Dokler bo bílo nam srcé,
Bo bílo, cesar, zmer za-té.

Pozdrav domovini.

Iz tuje dežele,
Slovenske goré,
Pozdrave pošilja
Vam moje srcé!
Še v tuji deželi
Slovenije sin
Na vas si ohranil
Je v srci spomín.

Ve gore preljube
Varujte moj dom,
Ki na-nj jaz pozabil
Nikoli ne bom!
Jaz videl sicer že
Sem dosti svetá,
A najbolj po všeči
Je meni domá!

Preteklo pa nekaj
Že dolgih je lét,
Kar solzen zapustil
Slovenski sem svét,
Tud zdaj ga ne gleda
Še moje okó, —
Srcé pa mi vedno
Za-nj bíje zvestó!

Pozdravljene torej
Preljube goré,
Ve straže ponosne
Slovenske zemljé,
Ki za-njo ljubezen
Jaz v srci gojim
In videti kmalu
Jo vroče želim!
Jos. Cimperman.

Šolske stvari.

O prestrojitvi gimnazije novomeške in kranjske.

Se še nismo skolehali strmenja, da brez razpisnega konkursa in brez vprašanja deželnega šolskega sveta je za vodjo ljubljanske realke imenovan mož, ki slovenskega jezika ne razume, kar nas isto tako osupne druga novica, ki so jo zadnje „Novice“ povedale, da je viša gimnazija novomeška prestrojena v državno realno gimnazijo, kranjska nižja gimnazija pa tudi v realno gimnazijo in ta še s tem poboljškom, da jej je učni jezik slovenski. Vse to se je vršilo nanagloma tako, da celó telegraf se je moral vpreči, da je nesel na Dolensko in Gorenško to presnovo, ki sta jo, kakor pravijo, pod ministrom dr. Strehmajerjem, ki ga „verfassungstreue“ zovejo, izmesila šolska inšpektorja Holzinger in Wretschko.

Deželni zbor kranjski zahteva že mnogo let reformo učnega jezika v naših gimnazijah; ministerstvo mu je v svoji „verfassungstreue“ zmirom vse odbilo, kar je bilo dobro prevdarjeno, učnim zahtevam in narodnim potrebam primerno; — kar pa sta neki svetovala gospoda Wretschko in Holzinger, tujca naši deželi, obveljalo je v naglici taki, da minister še časa ni imel razpisati služeb učiteljskih in jih oddati po ustavni poti?!

O vsem tem so „Novice“ že govorile zadnjič, zato danes ne govorimo več; tudi tega nočemo preiskavati, ali ima država naša dandanes res tako polno blagajnico, da si za kakih 10.000 gold. pomnoži stroške za gimnazijo novomeško, katero so, kakor so se pohvalna pisma vladna glasila, dobro ravnali očetje frančiškani. Namen naš danes je le sl. ministerstvu še zdaj povedati, kar nam ono utegne čez par let reči, kazaje na izid enostranske vpeljave slovenskega učnega jezika v gimnazijo kranjsko.

Da se slovenski jezik, jezik deželni, vpelje kot učni jezik v naše gimnazije in realke, to je gotovo čisto naravno, ker vstreza ravnopravnosti narodni, pa je tudi potrebno, da pride slovenski jezik v urade in sploh v javno življenje.

Al ta vpeljava se mora zgoditi tudi v glavni gimnaziji — v ljubljanski gimnaziji — ne pa le v nižji gimnaziji druge vrste, ki je že dozdej imela malo učencev in katerim se po taki novini lahko še odvzame več učencev, ako začno nasprotniki narodnosti naše rogoviliti po mestih, trgih in vaséh, in malo izvedene stariše begati z lažjó, češ, da se njihovi sinovi ne bodo nič nemščine učili. Tak glas se je slišal že v „Tagblattu“ in v Kranji smo slišali nekega nemškutarja rentočiti „ich werde meinen Sohn nicht verdummen lassen“. Nemškutarji bodo že skrbeli za tako propagando, ki bode našim Gorencem lagala, da se njih sinovi nemščine ne bodo nič učili; nasledek tacihi laži pa bode, da gimnazija kranjska bo tem manj učencev imela vprihodnje, ko bode železnica gorensko stran približala Ljubljani, kamor stariši svoje otroke že zdaj preradi tiščé, kjer si gimnazisti lože košček kruha služijo z domačim naukom itd.

Iz vseh teh vzrokov, čeravno nam je v principu prav, da se enkrat začne s slovenskim učnim jezikom, nam vendar nikakor ni po volji, da se s tem ni začelo na pravem mestu — v gimnaziji ljubljanski. Da se je to začelo s kranjsko gimnazijo, izbuja nam pa še posebno misel onega latinskega pregovora, ki pravi: „timeo Danaos et dona ferrentes“. Vsaj, kakor smo že gori rekli, že vidimo nasprotnike zadovoljno roke si meti rekoč: „no, vsaj ste dobili, česar ste želeli; glejte zdaj, kaj je iz tega“.

Zdaj pa še nekaj.

Kje je kranjski gimnaziji enako osnovana viša realna ali navadna gimnazija z učnim slovenskim jezikom, da va-njo stopijo učenci, ko dovršijo kranjsko? Kdor ustanovi nižjo gimnazijo ali realko s slovenskim učnim jezikom, temu je dolžnost ustanoviti tudi viša taka učilišča, sicer stvari polovičarstvo, ki se ne vjema z ničemur. Ali se bode morebiti kranjska povejšala v višo? Radovedni pričakujemo višega sklepa o tem. Ali bode gimnazija novomeška z novimi učitelji, katerih polovica ne razume slovenski, sposobna za tako prestrojitev? ali bo morebiti ljubljanska, ki mrgolí učiteljev brez znanja slovenskega jezika? Da bi ministerstva resna volja bila, v naše gimnazije pošiljati slovenskega jezika popolnoma zmožne in tudi sicer popolnoma sposobne učitelje, lahko bi jih vzelo iz onih 100, ki so jih „Novice“ unidan naštele. Tako